

Kazimierz Niciński, Krzysztof Sałaciński

Misja w ruinach Babilonu. Fakty i dokumenty

Wydawnictwo Towarzystwa Wiedzy Obronnej. Warszawa 2007

Jak ważna dla światowego dziedzictwa kulturowego jest misja Polskiego Kontyngentu Wojskowego Wielonarodowej Dywizji Sił Stabilizacyjnych w Iraku, w świetle realizacji postanowień Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 22 maja 2003 r. i apelu UNESCO w sprawie niesienia pomocy zagrożonym wojną zabytkom Iraku – ten problem starają się przybliżyć Czytelnikom Autorzy książki. Na podstawie faktów, dokumentów i relacji prasowych, a także własnych spostrzeżeń z pobytu w Iraku oraz relacji specjalistów archeologii działających w składzie Wielonarodowej Dywizji Sił Stabilizacyjnych dzielą się spostrzeżeniami i wyciągają wnioski ze skutków wojny przeciwko reżymowi Saddama Husajna dla dziedzictwa narodowego Iraku. Przedstawiają mechanizmy i instrumenty, za pomocą których realizowano zadania wynikające z konwencji o ochronie dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego, przyjętej w Hadze w 1954 r., konwencji z 1970 r. o środkach zakazu i przeciwdziałania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kulturalnych, jak również konwencji UNESCO z 1972 r. w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego.

Autorzy podkreślają szczególne znaczenie przygotowania planów działań stabilizacyjnych po zakończeniu konfliktu zbrojnego oraz równoczesnego ratowania stanowisk archeologicznych nagminnie płańdrowanych przez uzbrojone bandy rabunkowe.

Dość sumiennie i skrupulatnie zrelacjonowali przebieg działań

związanych z ratowaniem i zabezpieczeniem przed dalszą dewastacją stanowisk archeologicznych nie tylko starożytnego Babilonu, lecz także pozostałych, będących w strefie polskiej odpowiedzialności. Przedstawili relacje między wojskowymi siłami stabilizacyjnymi a władzami politycznymi Iraku, współpracę z irackimi archeologami oraz terenową władzę administracyjną i miejscową ludnością. Dużo miejsca poświęcili opracowanemu przez archeologów polskich *Raportowi o aktualnym stanie stanowiska Babilon*. Ustosunkowali się również do opublikowanych w dzienniku „The Guardian” fragmentów raportu dr Johna Cur-

tisa, pracownika British Museum, ówczesnego doradcy Ministerstwa Kultury Iraku, z którego wynikało, że to Polacy są odpowiedzialni za zniszczenia na stanowiskach archeologicznych starożytnego Babilonu. Polska wyjaśniła to niesprawiedliwe posądzenie i sprawa błędnej oceny została potwierdzona przez stronę iracką, jednak nie ujawniono kulis tego bulwersującego wydarzenia.

Książka stanowi interesujący przyczynek do dalszej dyskusji nad potrzebą wypracowania instrumentów realizacyjnych wynikających z postanowień międzynarodowych konwencji o ochronie dóbr kulturalnych. Z chwilą kiedy powstaną wa-

runki do wycofania obcych wojsk z Iraku, opadną emocje towarzyszące temu konfliktowi, powinna zostać zorganizowana z inicjatywy UNESCO międzynarodowa konferencja znawców, uczestników i obserwatorów tych wydarzeń, aby wyciągnąć wnioski i wypracować zasady przestrzegania przyjętych konwencji międzynarodowych.

Z relacji wynika, że Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmując dowodzenie Wielonarodową Dywizją Centrum Południe, zetknęły się z odpowiedzialnością wynikającą z konwencji międzynarodowych i koniecznością wypracowania strategii działań „z marszu”. Dotychczasowe apele o wcześniejsze wypracowanie takich strategii przechodziły bez echa. Zebrane w trakcie misji polskiej doświadczenia legły u podstaw wydania Decyzji MON Nr 250 Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie przestrzegania zasad ochrony dóbr kultury w działaniach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Na zakończenie autorzy poświęcili wiele miejsca głównym bohaterom tych wszystkich przedsięwzięć – polskim archeologom, którzy wnieśli największy wkład w ochronę babilońskich stanowisk archeologicznych, przygotowali *Raport o aktualnym stanie stanowiska Babilon*, udzielili pomocy przy odbudowie muzeum babilońskiego oraz pomogli władzom irackim w zabezpieczeniu wszystkich stanowisk archeologicznych w polskiej strefie stabilizacyjnej.

Całość uzupełniają liczne ilustracje, kalendarium wydarzeń, bibliografia, przypisy oraz summary w języku angielskim.

